

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta (jätepuitedirektiivin muutos)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta (jätepuitedirektiivin muutos) (U 67/2023 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Sirje Stén, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Minna Huttunen, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Petri Koskela, maa- ja metsätalousministeriö
- ryhmäpäällikkö Juha-Matti Katajajuuri, Luonnonvarakeskus
- johtaja Satumaija Levón, Elintarviketeollisuusliitto ry
- lakimies Klaus Kähäri, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- johtaja Ilkka Nieminen, Päivittäistavarakauppa ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kierrätysteollisuus ry
- Kuluttajaliitto ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio antoi 5 heinäkuuta 2023 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jättepuitedirektiivin 2008/98/EY muuttamisesta (COM (2023)420 final). Komission ehdotuksella muutettaisiin EU:n jättepuitedirektiiviä tekstiilien ja elintarvikkeiden osalta. Ehdotuksessa keskityttäisiin erityisesti jätteen määrän vähentämiseen ja uudelleenkäytön lisäämiseen sekä sitä kautta elintarvike- ja tekstiilialan ympäristövaikutusten vähentämiseen. Elintarvikejätteen osalta ehdotuksen tavoitteena on antaa jäsenvaltioille sitova vastuu elintarvikejätteen vähentämisestä elintarvikkeiden toimitusketjussa ja kotitalouksissa, mikä edistäisi samalla ruokahävikin puolittamistavoitteen saavuttamista. Ruokahävikin ehkäisy edistäisi myös ruokaturvaa.

Jäsenvaltioiden tulee tehdä tarvittavat toimet elintarvikejätteen vähentämiseksi saavuttaakseen seuraavat tavoitteet 31.12.2030 mennessä: a) vähentää elintarvikejätteen määrää elintarviketeollisuudessa 10 % verrattuna vuoteen 2020 b) vähentää yhteensä 30 % elintarvikejätteen määrää henkilöä kohden yhteisesti kaupassa ja muussa ruoan jakelussa, ravintoloissa ja ruokapalveluissa sekä kotitalouksissa verrattuna vuoteen 2020. Jos jäsenvaltio pystyy esittämään aikaisemmalta vertailuvuodelta samoin vertailukelpoisilla menetelmillä kerättyä kuin komission delegoidussa säännöksessä (EU) 2019/1597, voitaisiin aiempi vertailuvuosi hyväksyä, jos jäsenvaltio notifioi vertailuvuoden kerätyt vertailutiedot ja laskentamenetelmät viimeistään 18 kuukautta direktiivin hyväksymisen jälkeen. Komissio tarkastelisi viimeistään 31. päivänä joulukuuta 2027 tavoitteita muuttaakseen ja/tai laajentaakseen niitä tarvittaessa muihin elintarvikeketjun vaiheisiin ja harkitsemaan uusien tavoitteiden asettamista vuoden 2030 jälkeen.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää erittäin kannatettavana yhtenäistä lainsäädäntöä EU alueella elintarvikejätteelle ja tekstiilijätteelle. Valtioneuvosto kannattaa myös ehdotuksen tavoitteita vähentää tekstiilien ja elintarvikkeiden ympäristövaikutuksia koko elinkaaren aikana. Lisäksi jättepuitedirektiivin etusijajärjestyksen ja uudelleenkäytön vahvistaminen on erittäin tärkeää. Alustavan tarkastelun perusteella valtioneuvosto katsoo, että komissiolle ehdotettu toimivallan siirto on perusteltua ja oikeasuhtaista.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti elintarvikejätteen vähentämisen sitoviin tavoitteisiin kotitalouksien elintarvikejätteen osalta, tuottajavastuun määrittelemiseen yksityiskohtaisemmin kuin jo voimassaolevassa jättepuitedirektiivissä sekä kaiken kerätyn tekstiilituotteenkin määrittelemiseen jätteeksi.

Elintarvikejätteen vähentäminen

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission tavoitteeseen vähentää elintarvikejätteen määrää eri sektoreilla. Valtioneuvosto katsoo, että elintarvikejätteen määrän vähentämistä koskevien tavoitteiden asettaminen on tehokas keino saada jäsenvaltiot ryhtymään toimiin elintarvikejätteen vähentämiseksi. Elintarvikejätteen ja erityisesti ruokahävikin määrän vähentäminen on sekä ympäristöllisesti että taloudellisesti tärkeää, minkä lisäksi se lisää ruokajärjestelmien häiriönsie-

Valiokunnan lausunto MmVL 16/2023 vp

tokykyä sekä yleisesti ruokaturvaa parantamalla toimitusketjun tehokkuutta ja elintarvikkeiden kohtuuhintaisuutta.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotuksen mukaisesti on mahdollista käyttää aikaisempaa vertailuvuotta (kuin vuotta 2020) elintarvikejätteen vähentämistavoitteelle. Tällöin ennen vuotta 2020 elintarvikejätteen vähentämiseksi tehty työ tulisi edes osin otetuksi huomioon. Valtioneuvosto huomauttaa, että jäsenmaiden väliseen elintarvikejätteiden raportoinnin vertailtavuuteen tulisi kiinnittää erityistä huomiota, koska vertailukelpoisia aikasarjoja ei vielä ole ja jäsenvaltioiden mittaustapa - ja raportointikäytännöissä on merkittäviä eroja.

Valtioneuvosto katsoo, että olisi tarkoituksenmukaisempaa asettaa kotitalouksille vain ei-sitovia elintarvikejätteen vähentämistavoitteita. Valtioneuvosto katsoo, että sitovien elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden asettaminen kotitalouksille on hyvin haasteellista. Kestävä ruokavalio edellyttää siirtymää kasvipainotteisempaan ruokavalioon, mikä tarkoittaa kasvien kulutuksen lisäämistä. Tämä lisää syömäkelpottoman elintarvikejätteen, kuten kuorien määrää. Kotitalouksissa tehokkaita vähentämistoimia voidaan kohdistaa vain ruokahävikkiin ei koko elintarvikejätteen teeseen. Koska ruokahävikki on vain osa elintarvikejätettä, ruokahävikin vähentäminen ei johda elintarvikejätteen kokonaismäärän merkittävään vähenemiseen.

Valtioneuvosto katsoo, että voisi olla perusteltua asettaa elintarvikejätteen vähentämistavoitteet erikseen jalostukselle ja teollisuudelle, elintarvikkeiden vähittäiskaupalle ja muulle jakelulle, ravintoloille ja ruokapalveluille sekä kotitalouksille. Elintarvikejätteen vähentämistoimet sekä haasteet ovat eri ryhmissä erilaisia. Kotitalouksien ja kaupan yhdistäminen samaan tavoitteeseen ei anna riittävää tietoa siitä, mihin toimia tulisi kohdentaa.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että ehdotuksessa on asetettu komissiolle velvoite tarkastella vähentämistavoitteita uudelleen vuonna 2027, jolloin on saatavilla luotettavampaa tietoa ja pidempiä aikasarjoja elintarvikejätteen määrästä eri jäsenvaltioissa. Valtioneuvosto suhtautuu kuitenkin varauksellisesti mahdollisesti tarkistuksessa alkutuotannolle asetettaviin elintarvikejätteen vähentämistavoitteisiin, koska alkutuotannon hävikki on suureksi osaksi sääolosuhteiden, tautien ja tuholaisien aiheuttamaa. Valtioneuvosto pitää perusteltuna elintarvikejätteen määrän arviointimenetelmien ja indikaattorien kehittämistä.

Tekstiilijäte

Valtioneuvosto kannattaa ehdotuksen pyrkimystä parantaa tekstiilien kiertotaloutta ja muuttaa tekstiilialaa eettisempään ja kestävämpään suuntaan. Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti tekstiilien uudelleenkäytön aseman vahvistamiseen sekä kannattaa ehdotuksen mukaista vaiheittaista lähestymistapaa, jossa tekstiilien kierrätykselle sekä uudelleenkäytölle ja sen valmistelulle vahvistettaisiin yksilöidyt tavoitteet sen jälkeen, kun luotettavaa tietoa on raportoinnin kehittymisen myötä saatu. Valtioneuvosto katsoo, että tietojen tarkennuttua olisi perusteltua selvittää myös muita lisätoimenpiteitä, joilla uudelleenkäytön, kierrätyskuitujen sekä muiden uusioraaka-aineiden toimivia markkinoita voidaan tukea ja kehittää.

Valtioneuvosto kannattaa tekstiileille ehdotettua laajennettua tuottajavastuuta ja pitää perusteltuna, että tekstiilien laajennettu tuottajavastuujärjestelmä harmonisoidaan ja otetaan kaikissa jäsen-

Valiokunnan lausunto MmVL 16/2023 vp

valtioissa käyttöön. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ehdotus pyrkii saamaan myös etäkaupan mahdollisimman kattavasti tuottajavastuun piiriin. Verkkoalustoilla tuotteita markkinoille saataville asettavien tulee osallistua tuotteiden elinkaarenaikaisten kustannusten hoitamiseen.

Valtioneuvosto katsoo, että tekstiilien laajennettua tuottajavastuuta koskevien säännösten tulisi perustua pääosin tuottajavastuuta koskevien yleisten säännösten (nykyisen jätepuitedirektiivin 8 – 8 a artikkelit) mukaisille vaatimuksille. Yhden alan hyvin yksityiskohtainen sääntely lisää hallinnollista taakkaa ja jättää kansalliset ominaispiirteet huomiotta. Mikäli tekstiilien tuottajavastuun yksityiskohtainen sääntely katsotaan tarpeelliseksi, tulisi harkita sen siirtämistä omaan säädöksen.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti tuottajavastuun laajuuden määrittelyyn muista tuottajavastuualoista poikkeavalla tavalla ja toteaa, että säännökset eivät ehdotetussa muodossa anna riittävästi mahdollisuuksia huomioida jäsenvaltioiden kansallisten jätehuoltojärjestelmien erityispiirteitä. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan tuottajavastuun laajuuden määrittelyä olisi syytä tarkastella uudestaan erityisesti siltä osin, kun tuottajavastuu on rajattu koskemaan vain kotitalouksissa syntyviä tekstiili- ja jalkinejätteitä, pienet ja keskisuuret yritykset on rajattu pois tuottajan määritelmästä ja tuottajien kustannusvastuu on ulotettu sosiaalisten yritysten ja muiden uudelleenikäyttötoimijoiden jätehuoltokustannuksiin saakka. Myös tuottajien kustannusvastuun rajaaminen koskemaan vain niitä tuotteita, jotka on asetettu saataville markkinoille direktiivimuutoksen jälkeen, tulisi tarkastella uudelleen.

Valtioneuvosto katsoo lisäksi, että ehdotuksen tuottajan kustannusvastuuta koskevaa artiklaa (22 a) tulisi tarkentaa, koska se jättää tulkinnanvaraiseksi tuottajan kustannusvastuun ns. sosiaalisten yritysten jätehuoltokustannuksista sekä jäsenvaltioiden mahdollisuuden poiketa tuottajalle säädetystä taloudellisen vastuun jakautumisesta jätepuitedirektiivin 8 a artiklassa tarkoitetulla tavalla. Ehdotuksessa tulisi lisäksi määritellä yksiselitteisesti käytetyt termit, kuten ns. sosiaalinen yritys tai muu kuin jätealan toimija. Valtioneuvosto kannattaa myös ehdotuksen liitteenä olevan, tullinimikkeistöön perustuvan tuottajavastuun soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden uudelleentarkastelua.

Valtioneuvosto katsoo, että kaiken kerätyn tekstiilin, mukaan lukien suoraan uudelleenkäyttöön kerättävän tekstiilin, tulkitseminen ehdotuksen mukaan jätteeksi ei välttämättä ole tarkoituksenmukainen ratkaisu ehkäisemään tekstiilijätteen laitonta vientiä kolmansiin maihin. Ratkaisu muuttaisi merkittävästi nykykäytäntöä ja lisäisi hallinnollista taakkaa, kuten lupaprosesseja. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan olisi perusteltua selvittää vaihtoehtoisia tapoja puuttua tekstiilijätteiden laittomiin vienteihin.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

YK:n kestävän kehityksen agendan yhtenä tavoitteena on puolittaa ruokahävikin määrä vuoteen 2030 mennessä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla, sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jake- luketjuissa. EU:n Pellolta pöytään -strategian tavoitteena on siirtyä nykyisessä EU:n elintarvike-

Valiokunnan lausunto MmVL 16/2023 vp

järjestelmässä kestävään malliin muun muassa vähentämällä ruokahävikkiä ja elintarvikejätettä. Komission direktiiviehdotuksen keskeisenä tavoitteena on antaa jäsenvaltioille sitova vastuu elintarvikejätteen vähentämisestä elintarvikkeiden toimitusketjussa ja kotitalouksissa.

Vuonna 2022 julkaistuun EU:n tekstiilistrategiaan perustuen komission ehdotuksen tavoitteena on parantaa tekstiilien jätehuoltoa jätehierarkian mukaisesti. Etusijalle asetetaan jätteiden syntymisen ehkäisy, valmistaminen uudelleenkäyttöön sekä kierrätys muihin hyödyntämisvaihtoehtoihin nähden. Valiokunta kiinnittää tältä osin huomiota tuotteiden laadun ja kestävyysmerkitykseen tekstiilijätteen syntymisen ehkäisyssä. Lisäksi tavoitteisiin pääsemisen kannalta on tärkeää, että tekstiiliperäisille kierrätysmateriaaleille on olemassa markkinat. Jäljempänä valiokunta keskittyy toimialaansa kuuluvaa elintarvikejätettä koskeviin toimenpiteisiin.

Kansallisen ruokahävikkitiekartan myötä Suomi on sitoutunut puolittamaan ruokahävikin vuoteen 2030 mennessä. Huolimatta lisääntyneestä tietoisuudesta ja elintarvikeketun eri osissa tehdystä työstä elintarvikejätteen määrä Suomessa ei ole kokonaisuudessaan selvästi kääntynyt laskuun. Valtioneuvoston tavoin valiokunta suhtautuu myönteisesti komission tavoitteeseen vähentää elintarvikejätteen määrää ketjun eri osissa. Elintarvikejätteen ja erityisesti ruokahävikin määrän vähentäminen on ympäristösyistä ja taloudellisesti järkevää. Valiokunta ei kuitenkaan ole vakuuttunut siitä, että kaavamaisten prosentuaalisten vähennystavoitteiden asettaminen johtaa ennistä tehokkaampaan elintarvikejätteen vähentämiseen tai että tällaiset tavoitteet ovat saavutettavissa.

Elintarvikejätteen vähentämisvelvoitteiden arviointi

Komission direktiiviehdotuksessa asetetaan jäsenmaita oikeudellisesti sitovat elintarvike- ja tekstiilijätteen vähentämistavoitteet. Elintarviketeollisuudessa on vähennettävä 10 prosenttia elintarvikejätteen syntymistä. Markkinoille saattamisessa, kuten vähittäiskaupassa, ravintoloissa, ruokapalveluissa, sekä kotitalouksissa vähentämisvelvoite on 30 prosenttia. Alkutuotannolle ei ole asetettu vähentämistavoitetta. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on tuotu esiin, että ruokahävikkiä ja elintarvikejätettä, joka sisältää myös syömäkelvottomat osat, syntyy ruokaketjun eri vaiheissa eri syistä. Elintarvikejätteen vähentämiskeinot tulee siksi kohdentaa kullekin ruokaketjun osalle erikseen. Vähentämisvelvoitteet on perusteltua asettaa erikseen elintarviketeollisuudelle, elintarvikkeiden vähittäiskaupalle ja muulle jakelulle sekä ravintoloille ja ruokapalveluille. Ruokaketjun ammattimaiset toimijat voivat eri tavoin panostaa ruokahävikin vähentämiseen tehostamalla syömäkelvoksen ruoan jatkojakelua ja elintarvikejätteen vähentämiseen jalostamalla syömäkelvottomista osista esimerkiksi rehua. Sen sijaan kotitalouksille nämä vaihtoehdot eivät ole samalla tavalla käytettävissä, ja niille tulee asettaa ainoastaan ruokahävikin vähentämistavoite.

Suurin osa elintarvikejätteestä syntyy kotitalouksissa. Valtioneuvoston kirjelmän ja valiokunnan saamien lausuntojen mukaan kotitalouksien toimintaan vaikuttaminen on vaikeaa ja sitovien ruokahävikin vähennystavoitteiden asettaminen on hyvin haasteellista. Lisäksi valtioneuvoston kannassa on todettu, että erityisesti kotitalouksien tapauksessa tarkastelu tulee kohdentaa elintarvikejätteen sijaan ruokahävikkiin, jolloin laskentaan eivät kuulu elintarvikkeiden syömäkelvottomat osat. Niiden osalta kuluttajilla on vähän mahdollisuuksia hävikin torjuntaan. Lisäksi elintarvikejätteen vähentämisvelvoitetta pidetään ongelmallisena kasvispohjaisen ruokavalion edistä-

Valiokunnan lausunto MmVL 16/2023 vp

misen kannalta, sillä kasvien ja hedelmien hyödyntämisestä syntyy paljon syömäkelvotonta jätettä.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa on toisaalta tuotu esiin, ettei direktiiviehdotuksen tavoitteisiin päästä, jollei myös kotitalouksia veloiteta toimimaan. On ehdotettu, että joko kotitalouksille asetetaan sitovat vähentämisvelvoitteet tai kaikille elintarvikeketjun osille asetetaan ainoastaan tavoitteet ruokahävikin vähentämiselle. Lausunnoissa on toisaalta todettu, että kotitalouksien, kaupan ja ravitsemispalveluiden vähentämisvelvoitteen yhdistäminen asettaa toimialat kohutuuttomalla tavalla vastuuseen kotitalouksien elintarvikejätteestä.

Valtioneuvoston kannan mukaan kotitalouksille on tarkoituksenmukaisempaa asettaa vain elintarvikejätteen vähentämistavoitteita, sillä sitovien velvoitteiden asettaminen kotitalouksille on hyvin haasteellista. Kotitalouksissa tehokkaita vähentämistoimia voidaan kohdistaa vain ruokahävikkiin ei koko elintarvikejätteeseen. Koska ruokahävikki on vain osa elintarvikejätettä, ruokahävikin vähentäminen ei johda elintarvikejätteen kokonaismäärän merkittävään vähenemiseen. Lisäksi valtioneuvosto katsoo, että saattaa olla perusteltua asettaa elintarvikejätteen vähentämistavoitteet erikseen jalostukselle ja teollisuudelle, elintarvikkeiden vähittäiskaupalle ja muulle jakelulle, ravintoloille ja ruokapalveluille sekä kotitalouksille. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan korostaen samalla kotitalouksien toimien tärkeyttä.

Direktiiviehdotuksessa asetetut velvoitteet on täytettävä vuoden 2030 loppuun mennessä. Velvoitteiden laskennassa käytetään vertailuvuotena vuotta 2020 tai tätä aikaisempaa vuotta, jos tietoja on kerätty direktiivin edellyttämällä tavalla. Tarkoituksena on, että komissio tarkastelee velvoitteiden toteutumista viimeistään 31. päivänä joulukuuta 2027 ja harkitsee niiden laajentamista tarvittaessa muihin elintarvikeketjun vaiheisiin, kuten alkutuotantoon. Valtioneuvoston tavoin valiokunta pitää tärkeänä, että on mahdollista käyttää aikaisempaa vertailuvuotta elintarvikejätteen vähentämisvelvoitteelle. Tällöin ennen vuotta 2020 elintarvikejätteen vähentämiseksi tehty työ on otettava huomioon. Myös valiokunnan saamissa lausunnoissa tähän on kiinnitetty huomiota. Lisäksi vuosi 2020 oli poikkeuksellinen erityisesti pandemian vuoksi. Näin ollen sitä ei tule käyttää elintarvikejätteen vertailuvuotena.

Yleistä ruokahävikin torjunnasta

Valiokunnan saamassa lausunnossa on tuotu esiin, että tuoreen tutkimuksen mukaan kuluttajien asenteet ruokahävikin vähentämisestä kohtaan ovat myönteisiä ja ruokahävikin vähentäminen koetaan tärkeäksi. Toisaalta hävikin vähentäminen näyttää olevan erityinen haaste nuorille aikuisille. Tältä kannalta nuoret aikuiset vaikuttavat kohderyhmältä, joihin toimia erityisesti tulisi kohdistaa tulevaisuudessa ruokahävikkiin liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Ensinnäkin valiokunta haluaa kiinnittää huomiota kotimaisen ruuan arvostukseen yhtenä ruokahävikkiin vaikuttavana tekijänä. Suomalaiset elintarvikkeet ovat puhtaassa maaperässä, korkeita laatuvaatimuksia soveltaen tuotettua ruokaa. Kotimaisen ruuan arvostusta kuluttajien parissa tulee pyrkiä nostamaan. Valiokunta korostaa edelleen ruokahävikin torjuntaan tähtäävää informaatio-ohjausta, joka tuo esiin myös ruokahävikin torjunnan käytännön keinot ja taloudelliset hyödyt. ”Parasta ennen” -päivän merkitystä tulee selkiyttää kuluttajalle. Kotitalouksille on hyvä jakaa tietoa siitä, miten ne voivat paremmin arvioida kulutustaan. Muun muassa Marttajärjestö ja Maa- ja kotitalous-

Valiokunnan lausunto MmVL 16/2023 vp

naiset tekevät ansiokasta työtä kotitalousneuvonnassa, ja niiden tarjoama tieto on helposti saatavilla.

Kaiken kaikkiaan jo tunnistettuja keinoja tulee hyödyntää tehokkaasti ruokahävikin vähentämiseksi ketjun kaikissa osissa. Hävikkiruoan hyödyntäminen nimenmaan elintarvikekäytössä tulee pyrkiä varmistamaan lainsäädännön esteitä poistamalla ja elintarviketurvallisuutta koskevan tietämyksen lisäämisellä. Kauppojen hinnoittelulla voidaan vaikuttaa ruokahävikin vähentämiseen vähittäiskaupan alalla. Valiokunnan saamista lausunnoissa on todettu, että kuluttajien arkeen ja käytäntöihin vaikuttaminen ruokahävikin vähentämiseksi vaatii uusia laaja-alaisia keinoja. Lausuntopalautteessa on tuotu esiin ruokaketjun osien yhteistyö yhtenä keinona kotitalouksien ruokahävikin torjunnassa. Tutkimuksen mukaan esimerkiksi tuotesijoittelulla ja teknologisilla ja sosiaalisilla ratkaisuilla voidaan ohjata kuluttajia kohti ruokahävikin vähentämistä. Valiokunnan näkemyksen mukaan näitä vaihtoehtoja on hyvä selvittää ja ottaa osaksi ruokahävikin vähentämisen keinoja.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 1.12.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Anders Norrback r
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Paula Werning sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola